

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності

03-10-90М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань»** для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною радою з якості ННІ будівництва та архітектури
Протокол № 4 від 21.02.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до проведення практичних занять і виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Филипчук В. Л. – Рівне : НУВГП, 2023. – 25 с.

Укладач: Филипчук В. Л., док. техн. наук, професор кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Відповідальний за випуск: Кухнюк О. М., к.т.н., доцент, завідувач кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності.

Керівник групи забезпечення спеціальності
263 «Цивільна безпека»

Шаталов О. С.

© В. Л. Филипчук, 2023
© НУВГП, 2023

ЗМІСТ

№ з/п	Назва	стор
	Вступ	3
1	Вказівки до виконання практичних занять	4
2	Загальні рекомендації щодо виконання завдання	13
3	Приклади нещасних випадків	16
4	Вказівки до самостійної роботи	20
5	Питання гарантованого рівня знань	21
6	Рекомендована література	23

ВСТУП

Мета навчальної дисципліни «Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» полягає в тому, щоб майбутні фахівці отримали теоретичну і практичну підготовку щодо організації розслідування нещасних випадків виробничого і невиробничого характеру.

Завданням вивчення дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти знань, вмінь і навичок аналізу, розслідування та обліку нещасних випадків виробничого і невиробничого характеру, професійних і хронічних захворювань, транспортних і виробничих аварій та розробки відповідної організаційної та інженерно-технічної документації з покращення стану охорони праці на промислових підприємствах, в організаціях, установах.

Вивчати дисципліну «Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань» рекомендується відповідно до даних методичних вказівок, які складено згідно з силабусом для здобувачів вищої освіти спеціальності 263 «Цивільна безпека».

Підсумком вивчення дисципліни є екзамен.

1. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Підготовка до кожного практичного заняття передбачає попереднє повторення відповідного теоретичного матеріалу з конспекту лекцій (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) та літературних джерел або самостійне вивчення цього матеріалу з рекомендованих інформаційних джерел. Перші чотири наведені основні літературні джерела [1, 2, 3, 4] бажано використовувати при вивченні всіх тем курсу і вибірково переглядати при підготовці до кожного практичного заняття.

Підсумком практичних занять мають стати знання здобувачами вищої освіти алгоритму розслідування нещасних випадків виробничого і невиробничого характеру, професійних і хронічних захворювань, транспортних і виробничих аварій, а також вміння аналізувати нещасні випадки, складати акти за встановленою формою та розробляти відповідну організаційну та інженерно-технічну документацію з покращення стану охорони праці.

Здобувачі вищої освіти повинні навчитися визначати причини та обставини нещасних випадків згідно встановлених кодів, виявляти винних у нещасних випадках, вміти характеризувати нещасні випадки з точки зору порушень нормативно-правових актів з охорони праці, розробляти заходи з попередження подібних нещасних випадків, проводити їх облік та звітність. Теоретичні питання, які є підставою для виконання практичного завдання наведено нижче.

Порядок виконання практичних завдань.

Детальний порядок виконання завдання для кожного практичного заняття наведено на сторінці дисципліни на навчальній платформі MOODLE за адресою: <HTTPS://EXAM.NUWM.EDU.UA/COURSE/VIEW.PHP?ID=2608>. В занятті наведено опис виконання, форми та зразки заповнення документів.

Приклади нещасних випадків *виробничого (А) та невиробничого (Б) характеру*, які треба аналізувати наведено нижче у відповідному розділі в залежності від порядкового номера студента у списку академгрупи. Приклад нещасного випадку *виробничого характеру*

потрібно використовувати для виконання кожного практичного завдання (від 2 завдання до 9 завдання).

Перед виконанням кожного практичного завдання необхідно ознайомитись та проаналізувати відповідні теоретичні питання та літературні джерела, наведені нижче.

У звіті необхідно навести завдання, порядок виконання та заповнені документи згідно індивідуальних вихідних даних. Обов'язково потрібно навести перелік використаної літератури та нормативні документи, які були порушені під час нещасного випадку. Для виконання практичного заняття можна використати матеріал та форми відповідних документів, що викладені у відповідній лекції на платформі MOODLE, а також в нормативно-правовому документі «Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337 ([HTTPS://ZAKON.RADA.GOV.UA/LAWS/SHOW/337-2019-%D0%BF#TEXT](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#TEXT)).

Виконаний звіт завантажується на сторінку дисципліни кожного практичного заняття, далі оцінюється викладачем, після чого оцінка заноситься в електронний журнал успішності.

Практичне заняття 1.

Аналіз нещасних випадків, пов'язаних і непов'язаних з виробництвом.

Результат навчання: Аналізувати нещасні випадки, пов'язані і непов'язані з виробництвом

Теоретичні питання: Аналіз процесів формування та виникнення травмонезбезпечних ситуацій при виконанні робіт. Технічні, організаційні та психофізіологічні причини травматизму. Класифікатор подій та причин нещасних випадків. Аналіз нещасних випадків виробничого характеру, пов'язаних і непов'язаних з виробництвом, та невиробничого характеру в залежності від виробничих та невиробничих обставин.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно взяти приклади нещасних випадків із п.3А даної методички. Номери прикладів взяти із наведеної нижче таблиці.

В результаті аналізу нещасних випадків необхідно дати відповідь на такі питання:

1. Нещасний випадок виробничого чи невиробничого характеру;
2. Пов'язаний чи непов'язаний нещасний випадок з виробництвом;
3. Визначити тяжкість травми (легка чи тяжка) у відповідності до «КЛАСИФІКАТОРА РОЗПОДІЛУ ТРАВМ ЗА СТУПЕНЕМ ТЯЖКОСТІ», затвердженого Наказом МОЗ України від 04.07.2007 N370 ([HTTPS://ZAKON.RADA.GOV.UA/LAWS/SHOW/Z0902-07#TEXT](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/Z0902-07#TEXT));
4. Яка комісія розслідує нещасний випадок (підприємства чи спеціальна) і чому;
5. Який склад комісії і хто її очолює (по посадах);
6. Скільки робочих днів розслідується нещасний випадок;
7. Які акти складаються за результатами розслідування;

№ студента у групі	Номери прикладів нещасних випадків (розділ 3, стор. 16 даної методички)	Примітка
1	1, 3, 5	На кожне завдання давати повну відповідь
2	2, 4, 6	-<<-
3	7, 9, 11	
4	8, 10, 12	-<<-
5	1, 5, 13	-<<-
6	3, 8, 14	-<<-
7	2, 7, 9	-<<-
8	3, 11, 12	-<<-
9	4, 6, 10	-<<-
10	1, 5, 14	-<<-

Література [1, 3, 4]

Практичне заняття 2.

Організація розслідування нещасного випадку. Складання повідомлення про нещасний випадок та наказу про утворення комісії із розслідування.

Результат навчання: Складати повідомлення про нещасний випадок та наказ про утворення комісії із розслідування.

Теоретичні питання: Дія керівника робіт та керівника підприємства у разі нещасного випадку. Формування комісії підприємства та спеціальної комісії із розслідування нещасного

випадку. Склад комісії. Організація роботи комісії. Оцінювання тяжкості травми. Прийняття рішення комісією.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. За узгодженням з викладачем визначити нещасний випадок виробничого характеру (пов'язаного або непов'язаного з виробництвом), із переліку практичного заняття №1. Цей приклад нещасного випадку **буде аналізуватись в цьому та наступних практичних завдання № 3-9.**

2. Оформити запит до лікарсько-експертної комісії про ступінь тяжкості виробничої травми, підготувати повідомлення про нещасний випадок та наказ про утворення комісії із розслідування згідно форм та зразків, наведених у практичній роботі №2 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE за адресою [HTTPS://EXAM.NUWM.EDU.UA/COURSE/VIEW.PHP?ID=2608.](https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2608), у відповідності до нещасного випадку, який визначено викладачем (п.1).

3. Дані про підприємство прийняти самостійно.

Література [1, 4, 5]

Практичне заняття 3.

Складання пояснювальної записки та протоколу опитування свідків та потерпілого

Результат навчання: Складати пояснювальну записку та протоколи опитування свідків та потерпілого.

Теоретичні питання: Пояснювальна записка потерпілого, свідків, інших осіб. Складання протоколів опитування та ескізу і огляду місця нещасного випадку. Вивчення первинних документів. З'ясування причин та обставин настання нещасного випадку. Оцінка відповідності умов праці вимогам нормативним документів.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Визначити коло свідків та осіб, причетних до нещасного випадку і відбирати від них пояснювальні записки. Під час опитування цих осіб з'ясується їхнє місцезнаходження на момент нещасного випадку, що бачили або чули, поведінка потерпілого у момент події, до та після неї, думка кожного щодо причин нещасного випадку та інше.

2. Визначити коло керівників робіт, посадових осіб, причетних до нещасного випадку, відбирати від них пояснювальні записки.

3. Отримання пояснень у потерпілого та інших осіб. Для цього проводиться опитування потерпілого, посадових осіб, свідків та інших осіб, причетних до нещасного випадку, отримують від них пояснення та свідчення, на підставі чого береться від нього залежно від стану здоров'я пояснювальна записка

4. Оформити пояснення, протоколи опитування потерпілого та свідків і посадових осіб, в яких висвітлюються обставини та причини нещасного випадку згідно форм та зразків, наведених у практичній роботі №3 на сторінці дисципліни на навчальній платформі MOODLE.

Література [1, 4, 5]

Практичне заняття 4.

Складання протоколу та ескізу огляду місця нещасного випадку

Результат навчання: Скласти протокол та розробляти ескіз огляду місця нещасного випадку.

Теоретичні питання: Опис подій, робіт, причин та обставин нещасного випадку. Визначення осіб, які допустили порушення законодавства про охорону праці. Встановлення вимог нормативних документів з охорони праці, які були порушені під час виникнення нещасного випадку.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1.Обстежити місце настання нещасного випадку, для чого оглядають робоче місце та обладнання, інструмент, предмети, якими було травмовано постраждалого, засоби індивідуального захисту, сигналізацію, блокуючі пристрої. Після вивчення обставин та місця травмування потерпілого комісією складають «Протокол огляду місця, де стався нещасний випадок» та «Ескіз місця, де стався нещасний випадок» згідно форм та зразків, наведених у практичній роботі №4 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE.

2.Вивчається документація з безпечного виконання робіт, що стосуються нещасного випадку, зокрема, технічні паспорти та обладнання, акти технічного огляду та випробувань обладнання,

журнали інструктажів з охорони праці, інструкції з охорони праці, наряди-допуски, посадові інструкції керівників робіт тощо.

3. Оцінюється відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці, що є одним із основних пунктів розслідування. З'ясовується, які норми правил та інструкцій з охорони праці було порушено із занесенням їх у робочі протоколи засідань комісії. Для цього зручно скласти перелік усіх нормативно-правових актів (правил, інструкцій, стандартів, положень тощо), дія яких поширюється на виконання роботи, під час якої стався нещасний випадок.

4. Для визначення осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці необхідно вивчити нормативно-правові акти, інструкції з охорони праці, інші документи та зафіксувати пункти цих документів, що їх було порушено керівником робіт, іншими посадовими особами, самим потерпілим.

5. Визначити пов'язаний чи непов'язаний нещасний випадок з виробництвом у відповідності до ПР1.

Література [1, 4, 5]

Практичне заняття 5

Складання акту із розслідування нещасного випадку за формою Н-1/П

Результат навчання: Складати акт із розслідування нещасного випадку за формою Н-1/П (виробничий травматизм внаслідок нещасного випадку, пов'язаного з виробництвом).

Теоретичні питання: Аналіз проведення інструктажів на підприємстві, журналу проведення інструктажів, проведення медичних оглядів. Аналіз травми згідно листка непрацездатності. Встановлення осіб, які порушили пункти нормативних документів з охорони праці. Складання характеристики умов праці та встановлення шкідливих і небезпечних факторів праці. Порядок кодування пунктів акту.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

Скласти Акт за формою Н-1/П, як пов'язаний з виробництвом. Форму Акту Н-1 взяти з практичної роботи №5 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE.

1. Заповнити всі необхідні відомості про потерпілого, підприємство тощо згідно пунктів.

2. При складанні Акту за формою Н-1/П всі пункти відповідно **обов'язково** кодуються. Вказівки до заповнення пунктів наведено у примітках до акту Н-1.

3. При заповненні Акту використати дані, наведені у Завданнях 2-4.

Література [1, 3, 4, 5]

Практичне заняття 6.

Складання акту із розслідування нещасного випадку за формою Н-1/НП.

Результат навчання: Складати акт із розслідування нещасного випадку за формою Н-1/НП. Складати акт із розслідування нещасного випадку за формою Н-1/НП (виробничий травматизм внаслідок нещасного випадку, непов'язаного з виробництвом).

Теоретичні питання: Аналіз проведення інструктажів на підприємстві, журналу проведення інструктажів, проведення медичних оглядів. Аналіз травми згідно листка непрацездатності. Встановлення осіб, які порушили пункти нормативних документів з охорони праці. Складання характеристики умов праці та встановлення шкідливих і небезпечних факторів праці. Порядок кодування пунктів акту. Розробка заходів щодо запобігання подібним випадкам.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Узгодити з викладачем дії працівника, що призвели до нещасного випадку, який можна кваліфікувати як виробничий травматизм, непов'язаний з виробництвом.

2. Форму Акту Н-1 взяти з практичної роботи №5. Скласти Акт за формою Н-1/НП. Заповнити всі необхідні відомості про потерпілого, підприємство тощо згідно пунктів акту Н-1.

3. При складанні Акту за формою Н-1/НП всі пункти відповідно **обов'язково** кодуються. Вказівки до заповнення пунктів наведено у примітках до акту Н-1.

4. При заповненні Акту використати дані, наведені у Завданнях 2-5.

Література [1, 3, 4, 5]

Практичне заняття 7.

Розробка заходів щодо усунення причин нещасного випадку

Результат навчання: Розробляти заходи щодо усунення причин нещасного випадку.

Теоретичні питання: Заходи за результатами нещасного випадку. Відповідальність винних осіб за порушення вимог охорони праці. Терміни виконання та відповідальні особи. Склад заходів.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Розробити організаційні і технічні заходи щодо усунення причин нещасного випадку (згідно практичних завдань 2-6) та визначити конкретних виконавців, діяльність яких має бути спрямована на ліквідацію виявлених порушень правил і норм охорони праці та запобігання подібним нещасним випадкам (пов'язаних з виробництвом) на підприємстві. Форму заходів взяти з практичної роботи №7 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE.

2. У заходах необхідно передбачити ознайомлення працівників з матеріалами нещасного випадку, проведення з ними позапланового інструктажу, організацію навчання, визначити конкретні терміни та виконавців, діяльність яких має бути спрямована на ліквідацію виявлених порушень правил і норм охорони праці та запобігання подібним нещасним випадкам на підприємстві.

3. Заходи є складовою частиною Акту за формою Н-1, тому вони повинні бути внесені також у Акт за формою Н-1/П (практичне завдання №5).

Література [1, 4]

Практичне заняття 8.

Розробка наказу за результатами розслідування нещасного випадку

Результат навчання: Розробляти наказ за результатами розслідування нещасного випадку

Теоретичні питання: Склад наказу. Підготовка наказу. Відповідальність винних осіб за порушення вимог охорони праці. Терміни виконання та відповідальні особи.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Описати обставини і причини нещасного випадку. Висвітлити такі питання: розробити інструкції щодо безпечної експлуатації обладнання; провести позаплановий інструктаж працівникам виробництва або на всьому підприємстві; провести позапланове (спеціальне) навчання та перевірку знань з охорони праці працівників і посадових та інших осіб, що допустили порушення вимог з охорони праці; розробити та затвердити інструкції з охорони праці Використати дані з практичних занять № 2-5.

2. Вжити заходів щодо відповідальності осіб, винних у нещасному випадку: дати догану, звільнення з роботи тощо.

3. Наказ розробляє служба охорони праці підприємства і оголошується у всіх підрозділах підприємства. Приклад складання та форма наказу наведено у практичній роботі №8 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE.

Література [1, 4]

Практичне заняття 9.

Складання повідомлення за результатами нещасного випадку за формою Н-2. Реєстрація нещасного випадку.

Результат навчання: Скласти повідомлення за результатами нещасного випадку за формою Н-2. Проводити реєстрацію нещасного випадку

Теоретичні питання: Документація та повідомлення за результатами нещасного випадку за формою Н-2. Склад документу, його підготовка, адресація. Облік нещасних випадків та реєстрація осіб, що постраждали внаслідок нещасного випадку. Журнали обліку нещасних випадків. Місце та тривалість зберігання.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Після закінчення періоду тимчасової непрацездатності або у разі смерті потерпілого внаслідок травми, одержаної під час нещасного випадку роботодавець складає повідомлення про наслідки нещасного випадку за формою Н-2 і надсилає його організаціям і особам, яким надсилалися акти за формою Н-1.

2. Облік нещасних випадків проводить підприємство та інші організації. На підприємстві нещасні випадки реєструються роботодавцем у спеціальному журналі реєстрації осіб, що

потерпіли від нещасних випадків на виробництві. В ньому фіксуються такі питання: відомості про потерпілого, обставини, причини та наслідки нещасного випадку, заходи щодо запобігання нещасним випадкам тощо.

3. Підготувати повідомлення про наслідки нещасного випадку за формою Н-2 і провести кодування пунктів. Заповнити зразок журналу реєстрації нещасних випадків на підприємстві. Форми документів наведено у практичному занятті №9 на сторінці дисципліни у навчальній платформі MOODLE.

Література [1, 4]

Практичне заняття 10.

Підготовка документів із розслідування нещасного випадку невиробничого характеру. Складання акту за формою НТ.

Результат навчання: Підготовлювати документи із розслідування нещасного випадку невиробничого характеру та складати акт за формою НТ.

Теоретичні питання: Організація розслідування нещасних випадків невиробничого характеру та з учасниками навчально-виховного процесу. Складання актів НТ, НН та оформлення іншої документації. Облік нещасних випадків невиробничого характеру.

Завдання на практичну частину

Для виконання практичного заняття необхідно:

1. Проаналізувати приклад нещасного випадку невиробничого характеру, згідно завдання (п. 3Б, стор.19 даної методички). Приклад вибрати за нумерацією згідно номера студента у списку групи.
2. Підготувати Акт за формою НТ згідно вимог.
3. Форми акту НТ взяти з практичного заняття №10.

Література [1, 2, 4, 6]

2. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

Перед початком виконання практичних занять кожен студент у відповідності до отриманого індивідуального завдання приймає рішення:

- про доповнення інформації, якої не вистачає;

- про визначення обставин нещасного випадку, вид події та його причину (причини);
- про заходи щодо усунення причин нещасного випадку;
- список осіб, винних у порушенні законодавства про працю і правил з охорони праці;
- для виявлення причин нещасного випадку студенти використовують [1, 2] і загальну інформацію про обставини нещасного випадку.

I етап роботи. Утворення комісії з розслідування нещасного випадку.

Вид та склад комісії визначається залежно від ступеня тяжкості виробничої травми. Якщо травма тяжка, із можливою інвалідністю потерпілого, сталася смерть або нещасний випадок одночасно з двома і більше працівниками, то проводиться спеціальне розслідування. В інших випадках розслідування проводиться комісією підприємства [1, 4].

II етап роботи. Виявлення причин і обставин нещасного випадку.

Необхідно звернути увагу на такі моменти:

- об'єктивні умови виникнення випадку, його раптовість і тривалість події (миттєве або тривале);
- визначити події та причини нещасного випадку, в тому числі - супутні;
- на підставі осмислення загальної початкової інформації висунути і підтвердити версії про основну причину (причини) нещасного випадку;
- дані про потерпілого: стать, вік, кваліфікація і стан роботи, наявність документу на право працювати на об'єкті травмування, стан здоров'я – висновок медичних оглядів, договір на виконання роботи;
- стан засобів технологічного оснащення машин, обладнання, приладів, чи відповідають вони вимогам безпеки, чи є в наявності документація щодо випробування і огляду машин, механізмів тощо.

III Етап роботи. Обробка документації про нещасний випадок.

Особливу увагу треба звернути на те, чи пов'язаний або непов'язаний даний нещасний випадок із виробництвом.

Оформлення акту про нещасний випадок, пов'язаний із виробництвом за формою Н-1/П або непов'язаний з виробництвом

Н-1/НП. Додаткову інформацію, необхідну для заповнення акту за формою Н-1, студент визначає самостійно або за узгодженням з викладачем.

Особливу увагу треба звернути на розробку в акті за формою Н-1/П *організаційних та технічних заходів* щодо усунення причин нещасного випадку, визначити конкретні терміни та виконавців, діяльність яких має бути спрямована на ліквідацію виявлених порушень правил і норм охорони праці та запобігання подібним нещасним випадкам на підприємстві.

IV Етап роботи. Розробка проекту наказу про нещасний випадок, в якому залежно від виду нещасного випадку рекомендовано висвітлити такі питання:

- описати обставини і причини нещасного випадку та довести їх до відома всіх працівників на підприємстві;
- вирішити завдання щодо покращення умов праці і безпечної експлуатації технології, устаткування тощо;
- розробити інструкції щодо безпечної експлуатації конкретного обладнання;
- відсторонити від роботи осіб, які не пройшли навчання та перевірку знань з питань охорони праці або медичний огляд;
- за необхідності, провести у встановленому порядку медичний огляд працівників;
- провести *позаплановий інструктаж* із питань охорони праці працівникам виробництва, де стався нещасний випадок, або працівникам всього підприємства;
- провести позапланове (спеціальне) навчання та перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці працівників, зайнятих на роботах, де є потреба у професійному доборі;
- провести позачергове навчання та перевірку знань нормативно-правових актів з охорони праці посадових та інших осіб, що допустили порушення вимог з охорони праці;
- провести з працівниками позапланове навчання по наданню першої медичної допомоги в разі нещасних випадків;
- розробити та затвердити положення, інструкції, інші акти з охорони праці, що діють на конкретних ділянках роботи у межах підприємства;

- за результатами розслідування вжити заходів щодо відповідальності осіб, винних у нещасному випадку.

V Етап роботи. Розробити акт розслідування нещасного випадку невинного характеру за формою НТ згідно [2].

3. ПРИКЛАДИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ

А. Перелік прикладів нещасних випадків виробничого характеру

Завдання 1. Нещасний випадок з столяром С. стався о 13 годин 40 хвилин. По завданню майстра він виготовляв підніжні решітки. В 13 годин 30 хвилин до нього підійшла муляр дільниці і попросила вистругати дошку розміром 250x740x40 мм. При обробці дошки столяр С. опустив рухомий стіл фугувального станка до відказу, тобто взяв велику стружку, внаслідок чого дошку вибило, внаслідок чого С. отримав відкриту рану кисті. Столяр С. навчання з питань охорони праці проходив в 2009 році. Технічний огляд станка був в 2022 році. Столяр С. знаходився в лікарні протягом 15 днів.

Завдання 2. Майстер в 11 год. 20 хв. дав завдання робітнику Ф. принести балон з киснем. Не знайшовши візка для перевезення балона Ф. вирішив перенести його на плечі. Коли він приніс його до місця газозварювання і почав опускати на землю, то не утримався і впавши з балоном, отримав забій ноги. На лікуванні робітник Ф. знаходився 21 день.

Завдання 3. На одному з підприємств експлуатувався котел ДКВР. У котельні накопичилась велика кількість тирси. Адміністрація прийняла рішення спалювати її в котлі, не провівши корегування проекту котельні. В момент завантаження вручну топки котла тирсою, стався викид полум'я, в результаті чого кочегар отримав опіки руки. На лікуванні знаходився 18 днів. Нещасний випадок стався о третій годині ночі.

Завдання 4. Працівникам Н. та В. було доручено пофарбувати посудину для зберігання рідини. Робітникам видали кирзові чоботи, халати, рукавиці та протигази. Для освітлення посудини всередині використовували дві лампи напругою 36В. Лампи мали скляні плафони, але не мали вибухозахищеного влаштування. На одній з ламп алюмінієвий двожилльний провід марки АПВ-2.5 був підключений прямо до патрона, а на другій - за допомогою скрутки

до кінців мідного дроту, довжиною 5-6 см, що відходив від патрона. Після очистки і ґрунтовки посудини працівник В. спустився в посудину і почав фарбувати, а другий В. залишився ззовні біля люка. Через 15 хв. після початку роботи відбувся спалах парів фарби. Потерпілий В. з опіками рук I ступеню вибрався за допомогою Н. В лікарні був 15 днів.

Завдання 5. По закінченню роботи двоє робітників вирішили на авто- машині підприємства під'їхати додому, при цьому взявши із собою дві дошки з метою їх викрадення. Дошки вони завантажили в автомашину і сіли в кузов, впевнені в тому, що перевіряти їх не будуть. Однак на прохідній в цей день перевіряли виїзд автомашин. Робітники, налякавшись, вистрибнули з кузова. Один з них вивихнув ногу. На лікуванні знаходився 19 днів.

Завдання 6. Робітник П. зайшов в майстерню і побачив, що свердлильний верстат вільний, вирішив виконати роботу у власних цілях. Для прискорення роботи робітник зупиняв шпindelь станка гальмуванням рукою, на якій була одягнена рукавичка. Під час гальмування шпindelь намотав рукавичку, внаслідок чого робітник П. отримав травму кисті. На лікуванні знаходився 28 днів.

Завдання 7. О 12 год. 30 хв. робочий будівельної бригади Ж. закладав на даху будівлі вентиляційний отвір. Одна з цеглин кладки вивалилась і впала на плече працівнику Ф., який проходив повз будівлю. Робочий Ф. отримав забій плеча.

Завдання 8. О 19:30 на одному із заводів ЗБВ в результаті тривалої експлуатації водонагрівального котла, він вибухнув, смертельно травмувавши робочого З. Рештками зруйнованої будівлі на сусідній території іншої організації був травмований робітник К. На лікуванні знаходився 18 днів.

Завдання 9. На виробництві лакофарбових матеріалів для промислових покриттів, в ході лабораторних досліджень на досконалий продукт лаборанту хімічного аналізу працівнику П. стало зле. Під час обстеження крові і детального вивчення діагнозу працівника, лікарями встановлено висновок – наявність у крові алкоголю. Під час проведення розслідування встановлено, що спирт не застосовується в лакофарбовій продукції в якості розчинника для масел і смол. При цьому лаборант використовував у роботі засоби індивідуального захисту. На лікуванні знаходився 10 днів.

Завдання 10. Робітники, виконуючи сантехнічні роботи на території підприємства, по закінченні першої зміни не закрили каналізаційний люк, У другу зміну фронт роботи був погано освітлений. Після закінчення роботи один з працівників йшовши додому не побачивши відкритого люка, потрапив в нього і отримав вивих правої ноги. На лікуванні знаходився 18 днів.

Завдання 11. Начальник дільниці року дав завдання водію автозаправника ГАЗ-52 заправити паливом бульдозер, що працював на будівельному майданчику, а звідти привезти бухту троса. Після заправки бульдозера паливом, водій попросив машиніста з допомогою екскаватора Е-302 завантажити на його машину бухту троса. За допомогою екскаватора почали вантажити бухту троса на цистерну автозаправника. Водій в момент навантаження знаходився на цистерні, щоб зробити розструпку бухти. При опусканні ковша виникло послаблення натяжного каната, внаслідок чого ківш спонтанно опустився на цистерну автозаправника. Водій отримав забій плеча.

Завдання 12. Працівники дільниці управління малої механізації в приміщенні ремонтно-механічної майстерні займалися ремонтом теплогенератора. Під час виконання роботи необхідно було замінити бак для пального. По вказівці майстра в якості бака працівники використали вільну ємкість з під бензину, до якої приварили патрубок з вентиляем. Роботу з підвищеної небезпеки виконували без наряду-допуску і без контролю зі сторони інженерно-технічного персоналу. Після приварювання патрубка і зливу води з ємкості виникла необхідність додатково приварити до неї монтажні петлі для наступного переміщення. При виконанні цієї операції в непромитій ємкості виникло випарювання залишків бензину та їх вибух. В результаті вибуху частинки ємкості травмували руку слюсаря, який стояв поруч. На лікуванні знаходився 20 днів.

Завдання 13. На складі для навантаження в автомашину бітуму в мішках використовувалися спеціальні ковші. Ківш заповнювали мішками, потім автонавантажувачем підвозили їх до автомашини і перевантажували. Для стійкості до днища ковша приварили спеціальні пази, куди входили вилкові захвати автонавантажувача. На більшому ковші для зручності розвантаження була змонтована спеціальна площадка, на меншому ковші розвантажування велося

прямо з кузова. Внаслідок тривалої експлуатації пази кріплення деформувалися. Об 11 годин 30 хв. водій подав ківш з бітумом у мішках на розвантажування. Вантажники Г. і В. з площадки великого ковша почали розвантаження бітуму. Центр ваги змістився, ківш втратив стійкість і перекинувся. При цьому працівник Г. отримав множинні забій ребер. Технічний огляд вантажних пристроїв після їх виготовлення не проводився. Працівник Г. був на лікарняному 18 робочих днів.

Завдання 14. На заводі ЗБК слюсарям та ремонтній бригаді видали завдання відремонтувати вертикальний елеватор. Бригадир, щоб перевірити чи система знеструмлена, натиснув на пускові кнопки і попередив, щоб не включали пуск елеватора. Після того бригада приступила до роботи. Незабаром припинилася задача електроенергії. Бригада зайнялася виконанням інших робіт. Коли відновили подачу електроенергії у ремонтній бригаді почалась обідня перерва.

У слюсарів за графіком обідня перерва починалася через годину. Щоб не втрачати часу вони вирішили ремонтні роботи продовжувати самостійно. В той момент, коли слюсар В. електрозваркою зрізав сергу ланцюга елеватора, без попереджувального сигналу включили елеватор і слюсар В. отримав травму руки. Знаходився на лікуванні 18 днів.

Б. Перелік прикладів нещасних не виробничого характеру

Завдання 1. Під час обідньої перерви працівниця Л. вирішила сходити в магазин для покупки взуття. Вийшовши з підприємства працівниця Л. під час переходу вулиці попала в ДТП, внаслідок чого отримала травму лівого стегна.

Завдання 2. Під час прямування з роботи робітник підприємства послизнувся на мокрій дорозі і отримав травму голеностопного суглобу.

Завдання 3. Працівник підприємства у гаражі підприємства ремонтував після закінчення робочого дня особистий автомобіль. Під час зняття двигуна отримав травму лівої кисті.

Завдання 4. Робітницю М. під час обідньої перерви на продуктовому ринку вкусила невідома комаха, внаслідок чого працівниця звернулася у лікарню по допомогу.

Завдання 5. По дорозі на роботу робітника С. вкусив за ногу сусідський собака.

Завдання 6. Інженер підприємства, спізнюючись на роботу, зупинив таксі. По дорозі таксист здійснив ДТП, внаслідок чого інженер отримав травму.

Завдання 7. Працівниця підприємства, будучи вдома, протирала стіни на кухні стоячи на стільці. Під час пересування стільця вдарилася коліном об край стола і отримала травму колінного суглобу.

Завдання 8. Працівник А. підприємства, відпочиваючи на озері разом з друзями, врятував потопачу дитину. Однак під час витягування дитини з води послизнувся і отримав травму руки.

Завдання 9. Робітник К. збирав гриби у лісі. Під час грози сховався під дерево на галявині, в яке вдарила блискавка. Внаслідок цього отримав опік руки.

Завдання 10. Працівник К. на змаганнях грав із друзями у футбол. Під час гри внаслідок зіткнення з іншим гравцем отримав травму щелепи.

4. ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Студенти самостійно опрацьовують питання наведених тем, використовуючи рекомендовану літературу.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Рекомендована література
1	Показники травматизму та їх аналіз	1,2
2	Класифікація виробничого травматизму	1, 2, 4
3	Особливості розслідування нещасних випадків	1, 2
4	Документація з обліку та звітності нещасних випадків	1, 2,

5	Розслідування професійних хронічних захворювань	1, 2, 4
6	Розслідування аварій на виробництві	7, 15

Підсумком самостійної роботи здобувача вищої освіти над вивченням дисципліни є складання письмового звіту за вказаними темами, який може виконуватись у конспекті лекцій або у вигляді окремого звіту.

Звіт складається з плану, основної частини, списку використаної літератури та додатків (при необхідності).

Загальний обсяг звіту визначається з розрахунку 0,75 – 1 сторінки на 1 годину самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання і 0,2-0,3 сторінки для здобувачів вищої освіти, що навчаються заочно чи дистанційно.

Окремий звіт оформлюється на стандартному аркуші паперу формату А4 (210x297) з одного боку. Поля: праве – 10 мм, верхнє, нижнє, ліве - 20 мм. Звіт може бути рукописним або друкованим. Звіт може подаватись на електронному носії.

Захист звіту про самостійну роботу відбувається у терміни, обумовлені викладачем.

5. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Розслідування нещасних випадків виробничого характеру

1. Охарактеризуйте сучасний стан виробничого травматизму та професійних захворювань в Україні.

2. Яка дія порядку проведення розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві?

3. Які причини виробничого травматизму?

4. Які є методи аналізу виробничого травматизму?

5. При яких обставинах проводиться розслідування нещасних випадків

6. Охарактеризуйте класифікатор подій та причин нещасних випадків.

7. Яким є порядок організації розслідування нещасних випадків комісією підприємства?

8. Охарактеризуйте склад спеціальної комісії підприємства з розслідування нещасних випадків.

9. Яким є порядок роботи комісії з розслідування нещасних випадків?

10. Які основні документи використовуються під час розслідування нещасних випадків

11. Розробка заходів за наслідками розслідування нещасних випадків.

12. Яким чином проводиться облік нещасних випадків?

13. У яких випадках вважається, що нещасний випадок пов'язаний з виробництвом?

14. У яких випадках вважається, що нещасний випадок непов'язаний з виробництвом?

15. Яким є порядок проведення спеціального розслідування нещасних випадків на виробництві?

16. Як проводиться оформлення документації за наслідками нещасного випадку?

17. Особливості розслідування нещасних випадків з фізичною особою-підприємцем.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру, професійних захворювань, аварій та дорожньо-транспортних пригод.

18. Яким є порядок розслідування нещасного випадку, пов'язаного з дорожньо-транспортною пригодою?

19. Як проводиться розслідування нещасних випадків, пов'язаних з дорожньо-транспортною пригодою, що сталася з фізичною особою-підприємцем?

20. Яким є порядок спеціального розслідування нещасних випадків, пов'язаних з дорожньо-транспортною пригодою.

21. Яким є порядок спеціального розслідування нещасних випадків, пов'язаних з дорожньо-транспортною пригодою, що сталася з фізичною особою – підприємцем?

22. Які документи оформлюються під час розслідування нещасного випадку, пов'язаного з дорожньо-транспортною пригодою?

23. Як проводиться реєстрація та облік дорожньо-транспортних пригод?

24. Охарактеризуйте область застосування порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.

25. Яким є порядок розслідування нещасних випадків невиробничого характеру?

26. Як проводиться облік нещасних випадків невиробничого характеру ?

27. Як формується комісія із розслідування нещасних випадків невиробничого характеру?

28. Які документи оформлюються під час розслідування нещасних випадків невиробничого характеру?

29. Охарактеризуйте виробничі фактори, що можуть призвести до виникнення професійного захворювання і отруєння на виробництві?

30. Що таке хронічні та інфекційні професійні захворювання і інтоксикації?

31. Яким є порядок розслідування гострого професійного захворювання та гострого професійного отруєння?

32. Яким є порядок розслідування гострого професійного захворювання (отруєння) фізичної особи – підприємця?

33. Як проводиться реєстрація та облік випадків професійних захворювань?

34. Які документи оформлюються під час розслідування гострих та хронічних професійних захворювань (отруень)?

35. Охарактеризуйте обставини, при яких проводиться розслідування аварій.

36. Яким є загальний порядок розслідування аварій (обвалень) будівель, споруд, їх частин та конструктивних елементів?

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві [Текст] : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р.

№337 із змінами згідно з Постановою КМ №1 від 05.01.2021.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.

2. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру [Текст]: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2011 р. № 270. – К.: Офіційний вісник України від 13.04.2011 р. № 13. 75 с.
<https://ips.ligazakon.net/document/KP970421?an=1>.

3. Класифікатор розподілу травм за ступенем тяжкості [Текст]: затв. наказом Міністерства охорони праці здоров'я України від 04 липня 2007 р. № 337. К. : Офіційний вісник України від 20.08.2007 р. № 59. 61 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0902-07#Text>.

4. Филипчук В. Л. та ін. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві / Навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2013. 278 с. URL:
<http://ep3.nuwm.edu.ua/1874/1/732847%20zah.pdf>

5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 3 жовтня 2017 року N 2148-VIII.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>

6. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти і науки України за №659 від 16.05.2019. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0612-19#Text>.

Допоміжна

7. Порядок обліку, реєстрації та оперативної передачі інформації про дорожньо-транспортні пригоди, що скоїлась на автомобільних дорогах загального користування. Затверджено наказом Державної служби автомобільних доріг України від 28 березня 2006 року №110.

8. Інструкція із заповнення картки обліку дорожньо-транспортної пригоди. Затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.12.2005 року №1242.

9. Типове положення про систему управління безпекою руху на автомобільному транспорті (на всіх рівнях міністерство-підприємство). Затверджено наказом Міністерства транспорту України від 12.11.2003 р. №877.

Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-iblioteka><http://ep3.nuwm.edu.ua/>
2. Каталог нормативних документів України. URL: <http://csm.kiev.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
4. Національна бібліотека ім. В.І. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Журнал «Охорона праці». URL: <http://www.ohoronaparaci.kiev.ua;>
6. Журнал «Промислова безпека». URL: <http://www.prombezpeka.com;>
7. Журнал «Довідник спеціаліста з охорони праці». URL: [http://www.mcfr.com.ua,](http://www.mcfr.com.ua) [www.shop.mcfr.com.ua.](http://www.shop.mcfr.com.ua)